

ГРИЦЬ ГАЙОВИЙ

Свині
на водоносі

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка» №10(34)—2019

Гриць ГАЙОВИЙ

СВИНІ НА ВОДОПОЇ

*Правдиві історії
не без алегорії —
всі заримовані
й цілеспрямовані*

**(подекуди з професійними
коментарями Івана Ковзубана)**

Малюнки Валерія Чмирьова

КИЇВ – 2019

Зміст

Слово про автора	3
БАЙКИ	5
РІЗНЕ	29

Дружній шарик Володимира Солонька

СЛОВО ПРО АВТОРА

(Передмова до видання 2006 року)*

Гайовий Григорій Титович народився 1937 року під знаком Водолія в селі Степанівці Менського району Чернігівської області, де провів своє не просто босоноге, а й голодне дитинство, до того ж затавроване ганебним ярликом, навішеним на сім'ю «ворога народу», що позначилось на всій подальшій долі письменника.

Десятирічну школу мусив закінчувати в місті Макіївці на Донбасі, проживаючи в тітки, після чого навчався на факультеті журналістики Київського держуніверситету, а потім деякий час працював у молодіжній обласній газеті Луганська, всюди проявляючи творчий інтерес до життя й дошукуючись справедливості, через що не раз йому перепадало як політично неблагонадійному...

За сфабрикованим Луганським обласним управлінням КДБ звинуваченням в «антирадянській» діяльності був засуджений на п'ять років ув'язнення, по відбутті якого в

Мордовських концентраційних таборах уже в Києві добрих два десятиліття (аж до повної реабілітації в 1991 році) практично не мав змоги влаштуватися на роботу за фахом. Однак літературною творчістю займався постійно, не зраджаючи засад справедливого зображення дійсності. А оскільки в ті часи далеко не всяку справедливість можна було висловити прямо, нерідко вдавався й до езопівської мови. Так поступово з'являлися оригінальні за змістом і формою цикли байок, частина з яких друкувалася в періодичних виданнях ще тих часів.

У роки так званої незалежності сатиричне перо Гриця Гайового не притушилося. Він, на відміну від деяких інших раніше переслідуваних дисидентів, не став догідливо прислужуватись новому шахрайському бандитсько-олігархічному режимові, про що промовисто свідчать і його публіцистичні виступи в пресі, і книги «Болячка», «Українські псалми», «Тінь Дракона», «Сподвижники», «Пересмішник на Парнасі», «Бліда Поганка, або Презумпція невинності», «Сурми бурлемку» тощо. Та й у більш або менш прозорих алегоріях проіонованої збірки байок цього автора проникливий читач побачить віддзеркалення і самого себе, й сьогодишнього, а не лише вчорашнього, дня.

Іван СПОДАРЕНКО,

*член Національної спілки письменників України
та Менського куреня Чернігівського земляцтва в Києві,
голова редакційної ради газети «Сільські вісті»,
Герой України.*

** Уперше збірка байок та побрехеньок Гриця Гайового під заголовком «Мисливець і Шапк» побачила світ 2006 року в Києві у приватному видавництві Миколи Карпенка за сприяння редакції газети «Сільські вісті», очолюваної поді Іваном Васильовичем Сподаренком.*

БАЙКИ

*Серед Свиной бувають добрі люди,
але — не всюди...*

*Був добрий Хлоп, а в Саж попав —
незчужся, як Свиною став...*

(З почутого й записаного)

*На жаль, не всі Свині
до правди прихильні*

Свиня й Калюжа

Свиня,
узрівши відображення в Калюжі
своєї туши
з брудним, потворним рилом,
на ту Калюжу
миттю налетіла
та й ну топтатися,
розбрижуючи воду
у різні боки по городу,
щоб від зображення її
не стало й тіні,
аби з Свині
не насміхались свині,

Забризкалась уся,
стомилась,
ледве диха,
проте Калюжа знов і знов
заповнюється стиха —
і з неї виглядає щось таке
страшне, замурзане, бридке
та ще й сердите,
що куди там!

Але чомусь
сміються свині й кури
не із калюжної карикатури.

а з навіженої Свині...
Невже вона —
сміховисько, потвора?!

Ні!
Свиня була б
не згірше іншої синьйори,
якби вона
у тій Калюжі вмила
своє мурзате рило...

*Мораль: калюж не каламуть,
а вдосконалюй власну суть!*

Наклеп

Якийсь Осел
Свиню назвав свинею.
І як, гадаєте,
це вплинуло на неї?

Вона
негайно ж
на того Осла
позов до суду подала!

Баран,
що мав прерогативу
судить худобу
строго й справедливо,
відповідально
підійшов до справи
з дотриманням
процесуальних правил
і, врахувавши злочин та персону,
виносить присуд
іменем закону:

*«Зухвалому Ослу
за злісну спробу*

через Свиню
знеславити худобу
(щоб знав, як ображати пацю!) —
сім років каторжної праці —
возити гній
із сажу на плантацію...».

Це байка. А мораль яка?
За віщо покарали Віслюка:
хіба Свиня — вже ніби й не свиня?..
Свиня. Але врахуйте, що вона —
дружина Кабана!

Репліка Байкаря:

ПРОБЛЕМА ПОБУТУ

Свинячий побут теж не досконалий:
Не в кожній Свині є свій Кабан...
Підтверджував цей висновок, бувало,
Й колега-свинознавець Ковзубан *!

* Ось дослівний відгук **Івана Ковзубана:**

*Що правда — то не гріх було би
тут заперечити — сама бридня,
Але не кожна Льошка заміжня,
бо пристає Кнурець не навмання,
а тільки як написано на лобі:
«Свиня».*

Довкілля

Ми нібито не Свині й не Собаки,
а по собі залишаємо «знаки» —
скидаєм технічні відходи
на лоно живої природи...

Свині на водопої

Як збіглись дві Свині
до спільного Корита,
одна сказала:
— Це мені
вода налита,
щоб мила черевце я
в своїй
калюжі!

А друга їй
на цеє:
— Та ти не дуже!..
Подумаєш: Свиня —
немите рило!
Тут бовтатимусь я.
Зрозуміло?!
— Ах, так... То я ж тобі!..
— Не лізь, бо будеш бита!

Зчепилися в злобі
і... розтовкли
Корито.

Мораль?
Боюсь перемудрити,
але скажу одне:
не жаль
мені того Корита,
а жаль отих Свиней...

А ви не бачили кумедії такої
на нашому, людському, водопої?

Чому Свиня стала теж Коровою?

«Я теж уроджена Корова», —
хвалилася Свиня Забрьоха,
як слухний час назрів

серед Свиной завести мову
про Корів.
Бо її рідна мати Льоха,
коли була жива-здорова,
забралась до Корів зуміла
й Забрюху там опоросила.

Відтак постала в образі Корови
Свиня Забрюха,
тож Свині вже для неї мовби
і не рідня нітрохи,
та це й не дивно. бо, завваж:
Корівник більший,
аніж Саж!..

Свиняча. кажете, мораль?
На жаль...

Демократизм по-свинські

Якби довірили
свинячим масам
самим для себе обирати Свинопаса,
гадаєте, вони обрали би
свого Кнура.
оскільки всяк собі подібних обира?

А дзуськи: оберуть
того, кого пришлють*...

***Коментар Івана Ковзубана:**
*Які ще вибори? Навіщо Свинопас?
Байкар змінив колишній свиноустрій:
лежить в свинарнику свинячий клас
і спожива з корита свій насущний...*

Політичний прогноз, або Закон глобальної демократії

Якщо десь у глухих далеких нетрях
царем своїм обрали звірі Вепра,
то це ознака вірна, що віднині
і в нашій лісі правитимуть Свині...

Оптимізм

Настане час — і всі байкарські Свині
зарохкають на славу Україні!

*Одна з небайдужих до езопівського стилю читачок так прокоментувала ще в рукописі цикл байок свинської тематики, внісши в нього свій свіжий струмінь:

Був добрий Хлоп, а в Саж попав —
не зчужся, як Свинею став...

Справді, часом трапляється й таке, можливо навіть, і нерідко. Але коли йдеться про Свиню, давайте того Хлопа залишимо у спокої. Хоча...

Знову втрутився з редакторською поправкою Іван Ковзубан:

Мораль: пошившись в кандидати,
ти маєш шанс Свинею стати!

Напівправда

«Я теж Свиня», — хвалилось Порося,
і це була хоч правда, та не вся:
насправді Порося також мурло,
та до Свині воно не доросло...

Для всіх мораль цієї байки наяву
(крім претендентів на бунчук та булаву).

Календарна хроніка

Естафета

Не допускаючи тваринного розгулу,
нагадую про зміну караулу:
минулий рік проскиглило Щеня —
наступний хай порохкає Свиня!

(31. XII.2018)

Долучення українського злидаря до далекосхідного календаря

*(Байкарський чотирнадцятирядковий
не-сонет, 5 лютого 2019 року)*

В цей день зі східних регіонів
західнякам підсунули Свиню:
мовляв, Свині моляться, мов іконі,
всі як один рівняючись на ню.

А дехто з нас в цю доленосну днину,
як і завжди, жує свою свинину —
собі на радість, ворогам на зло —
по дев'яносто дев'ять гривень за кіло.

Я теж завдячую свинячому єству,
що досі ще по-людському живу.
Бо рік Свині — це вже, як кажуть, щось:
якби її нам заколоти удалось,
тоді, вважай, були би ми щоднини
не без свинини...

Сподіваючись без надії, дурень думкою багатіє

У мудрих китайців щорік — нове бидло,
аби одне й те ж їм усім не набридло.

Не дУрні і ми, хоча може й дурні,
бо бідні, голодні і голі та босі,
але, долучившись до року Свині,
можливо, діждемся її опоросу,
аби нам давали на кожному святі
по Поросяті!..

Хоча Собака — не Свиня...

Собака, як відомо всім, —
то не Свиня:
він і Господаря, і його Дім
охороня.
Та справедливість —
не його мотив,
якщо Господар сам
не справедлив*...

*Коментар **Івана Ковзубана:**

Собача справедливість

А чим Свиня дістала Байкара?
Не гавкає? Зате харчів гора!
Свиня Собаку і Господаря годує,
та й сам Байкар Свиною не гордує:
нівроку свіжиною поживились
та й нум патякати про справедливість...

Мораль:

Гай-гай, панове записні писаки,
не уподібнюйтеся до Собаки!

Чим вирізняється рік Свині?

Ніхто Людини зі Свиною не рівня,
хоч нині для Свиной — знаменна днина:
якщо Людина, може, й не свиня,
зате Свиня тепер у нас — людина!

А що думає Бик у цей Свинячий рік?

Наш Бик
пророчити не звик,
хоча бичачу перспективу
бачить:
мовляв, прогавкали гуртом
Собачий рік —
відрохкаєм по тому
і Свинячий!

Це байка, А мораль така —
і Бик якраз на неї й натяка, —
що всі лише тоді, мабуть,
і по-бичачи заревуть,
коли настане рік Бика...

Свиням — людський статус!

У всього поголів'я свиноферми
не витримали нерви:
набридло Свиням бути у званні
свині,
а в рік Свині — тим паче,
якщо життя свиняче...

Хоча вони і про людське життя
не знали до пуття,
зате їх вабило єдине —
звання людини.
Ото ж і марила щодня
всяка Свиня
про це звання,
аби набуть його бодай де-юре,
Свинею будучи в натурі,
або ж де-факто.

І почало усе Свиняче стадо
в людське звання записуватись радо,
оскільки не було ніяких перепон,
а навпаки — цьому сприяв закон,
бо прогресивний знак то
для худоби —
Свиня в людській подобі!

Лише упертий Кнур —
невіглас, вискочка і самодур —
не захотів з людьми інтегруватись
в надії від прогресу заховатись,
не долучившись до людського стада.
А це вже — зрада!

Той Кнур, хоч думає,
що сам собі він пан, —
на ділі лиш дурний Кабан:
не врахував, а могло статись,
що й він би мав той людський статус,
а людям віддали б натомість
довгоочікуваний томос
та ще й в додачу,
як сюрприз,
по ваучеру
і безвіз!

Мораль. Хтось скаже: а кому це треба?
Я відповім: поглянь на себе!

Свинячий голос

На свинофермі все озохенвей!
Діждалися нарешті: нас, Свиней —
худобу не велику й не рогату —
приписано до виборчого лекторату
і право надано голосувати
на виборах у рік Свині.

Отож, хоча ми й не одні
долучені до електоратського загалу,
а треба, щоб і ми голосували,
бо там десь у верховних колах
важливий саме наш —
свинячий голос.

Ми — носії і шинки, й ковбаси —
охоче віддамо вам голоси,
лиш обіцяйте нам, що віддасте
все те, за що разом боролись,
аби і вам, і нам
була від того користь.

А вийде все не так,
а як тепер ось —
почуєте від нас
і писк, і вереск,
немовби хтось нас ріже,
аж здибиться на лисині
останній волос,
хоча тоді вже —
у свинячий голос...

Моралі не дошукуйтесь, тим паче —
вона відсутня в логіці свинячій.

Історичний міф про свинячий гріх та оповіщення про його очищення

Свиня для нас — то не лише Свиня:
вона по духу й плоті нам рідня!
Це ж ми установили у Ромні
монументальний пам'ятник Свині,
бо здавна скрізь — від Глухова до Сум —
всі споживають шинку й ковбасу,
не гребуючи навіть сальтисоном
попри давньоюдейську заборону

і для дорослого, і для дитини
вживати плоть «нечистої» свинини,
бо там десь у землі обитованій
Свиня перебувала не в пошані
та й нині у близькій нам Палестині
далеко не в шанобі наші Свині:
мовляв, якраз від них —
уся спокуса.

Тому колись,
за приписом Ісуса,
вселили дух диявольський
в свинячу плоть
й загнали їх
в Тиверіядську
мілководь*...

А нині наші іудеї ласо
й охоче споживають сало й м'ясо:
не тільки вихрести, а навіть і раввини —
ніхто з них не цурається свинини,
їдять і ковбасу, і м'ясо, й сало,
і ті шкварки, що на сковороді,
коли аж лій тече по бороді, —
лиш їхнє божество аби про це не знало.
Тим більше, що тепер вони — новітні українці,
тож мусять честь віддати й нашій Свинці,
нелицемірно згадуючи всеу
всі приписи Мойсея та Ішуї...

Оця історія згадалася мені
не просто так: почався ж рік Свині!**

** «... Пасся ж там на горі гурт великий свиней. І просилися демони, кажучи: «Пошли нас у свині, щоб у них ми ввійшли». І дозволив Він їм. І повиходили духи нечисті і в свиней увійшли. І гурт кинувся у кручі до моря, а було зо дві тисячі їх — і вони потопилися в морі...»*

Євангелія від св. Марка. 5 (11-13).

****А ось несподівано схвальний відгук Івана Ковзубана:**

*Як справедливо кажуть у народі,
не втопиться Свиня на мільководді.
А баєчка цікава і корисна:
я за Свиню, але супроти свинства!*

СВИНЯЧИЙ ЕТЮДИК

Є у Свині і рило, і копита*,
за що їй скрізь і слава, і хвала.
А ще Господь послав був їй Корито,
Вона ж залізла в нього — й розтовкла...

* Я, може, вперше у байкарській практиці
КОПИТАМИ назвав свинячі РАТИЦІ —
і тут же Свинаями був побитий,
аби не плував **ратиці** й **копита**...

Свиняча перспектива (Маркітний прогноз у рік Свині)

Уже хоч не кажи
СВИНЯ КАЛЮЖУ ЗНАЙДЕ:
калюжі всі чужі —
їх позаймали зайди,
а наших, як свинячу націю,
позаганяли в резервацію...

***Іван Ковзубан** рішуче заперечив:
*Отут, Байкарю, ми не дійдем згоди:
свинота зайшла чисті мутить води!
Свинота наша ще не злізла з глузду —
чужих не пустить у свою калюжу!*

Байкар і Читач

Не раз Байкар хвалився Читачу:
— Свиней по-людськи жити я навчу!

На це йому дав відповідь Читач:
— Дивись — не насвиняч!..

Світлий образ байкарського героя

Я оце собі байкую
й підсвідомо голос чую,
як прискіпливий Читач
про байки ці каже: бач,
в тебе лиш один мотив —
негатив та негатив,
як у телепередачі,
ніби в нас життя — свиняче...
Може б виставив хоч раз
світлий образ напоказ —
дав як приклад для розвою
позитивному герою?

Що ж, для байки образ гідний —
це ссавець комахоїдний:
тихий, скромний, не лукавий,
фахівець своєї справи,
не зловивий, не кусючий
(хоч, зізнатися, колючий),
зла не чинить, навпаки —
нищить дрібних шкідників;
Хижака він не боїться —
в нього є чим захиститься:
має голки рятівні.
Здогадались, хто — чи ні?

Тож від Байкаря мораль така:
треба брати приклад з Іжака!

Лев та Байкар

Аби покласти край
наклепницьким чуткам,
що нібито сам Лев

перешкоджа байкам
побачить світ,
Звірячий Цар (на це він був мастак!),
подумавши як слід,
рішив зробити так.
На чергове збіговище тварин
(а збіглося їх тисяча голів)
Він
живого Байкаря доставити звелів
для того, щоб йому,
поки живому,
проголосити чергову
промову:

— Байкарю, знай: сатира
нам рідна і близька —
усі ми, дикі звірі,
кохаємось в байках.
І Я — Я був би радий
за тебе і за всіх,
аби всі наші вади
ти виставив на сміх.
В твоїх байках, одначе,
немає гостроти:
Байкарю, ти ледачий —
пристосуванець ти!
Але Я вірю палко,
що в наш натхненний час
ти створиш мудру байку
про кожного із нас!..

Байкар йому на це:
— Великий Цар Звірячий!
Дозволь одне слівце —
хай кожен чує й бачить:
Ти надихнув життя байкам моїм;
а щоб за них ніхто мене не з'їв —
дай запоруку вільного письма!..

Лев заричав:
— Хіба його нема?!
Хіба замало Мого слова?
Так ось тобі, будь ласка, —

П о с т а н о в а.

§ 1.

Пиши про всіх, за винятком Зайців —
вони не варті олівців!
А ще вказівка є така —
не згадуй ні Тхора,
ні Борсука.
забудь про Видру, Нутрію, Бобра;
гляди, щоб не з'явився в байці Олень або
Лось.
Ось.

§ 2.

Пиши про всіх. Але про Горобця —
ані слівця.
І не видумуй небилиць
ні про Сорок, ні про Ворон, ні про Синиць,
і щоб не піднялась
твоя рука
на Селезня, Пиндика й Гусака:
по-моєму, ти сам повинен знати,
як обійтись у байці без пернатих,
аби не звести до одного рівня
Орла та Півня...

§ 3.

Пиши про всіх — і то не як-небудь:
завжди правдивим, принциповим будь,
непримиреним в боротьбі зі злом,
що здобуло звання, посади та чини, —
і не щади нікого!

Але:
Ведмедя не дражни,
Осла не називай ослом,
подалі обминай Горилу та Слона
і уступаай дорогу
Носорогу:
не при на Бугая та Кабана,
не зачіпай Свині,
аби не скаржилась Мені:
критикувати Вовка, Тигра або Рись
ніколи не берись,
не вказуй ні Шакалові, ні Лису
на жодну їхню негативну рису
і, взагалі, не ославляй у байці хижаків.
А про мерзенних Слизнів, П'явок, Хробаків
та всяку иншу гидь
цить!..

§ 4.

Пиши про всіх. Та тільки про Гадюку —
ні звуку,
а про Мишей та різних там Кротів —
і поготів.
Кажан чи Жаба, Ящірка чи Вуж —
не руш!
На Павука, Блощицю й Скорпіона —
заборона...

§ 5.

Щоб байка вийшла путня,
Я б не радив
висміювати Трутня,
писати про Жука із Колорадо,
про Мух і перелітну
Сарану,
аби самого в пащу Крокодила

не посадили...
Второпав? Ну —

§ 6.

Пиши про всіх,
щоб твій дошкульний сміх
звіроту надихав!

Ідею Я подав,
а ти її лови
і — х а й ж и в у т ь Л е в и!
А щоб у байці не було брехні —
подай її на схвалення
Мені:
так буде краще!.. —

І Лев роззявив пащу..

П і с л я м о в а.

А що ж Байкар? —
Живий, здоровий.
Дотримується Постанови.
Одержує байкарський свій пайок.
І не видумує байок!..

Байкарські одкровення у час натхнення

Проникливому читачу
речу:

— В цій книжці, може, баєчка така є,
що Декому на д е щ о натякає
як злагідний, але єхидний твір,
то ти єхидним натякам не вір!

P. S. А Байкареві що рече Читач?
— Не насвиняч!

Що правда, то правда (хоч і брехня)

Брехати можна у байках без міри,
а ось вам найправдивіший сюжет:
ніщо так не об'єднує всіх звірів,
як після презентації — фуршет!

Відголос: Свині — не винні!

Байкар, як баламут і фарисей,
забувши про презумпцію невинности,
людські провини валить на Свиней —
за це йому потрібно вирок винести!*

* Тут ще й **Іван Ковзубан** додав:
*Резонна критика! Вона така сердита,
що можна й ратиці відкинути, й копита...*

Байкарська мораль

*У кожній байці найприкметніша деталь —
мораль.*

А критика — резонна й справедлива —
правдива.

Проте в байках також бувають вади,
що проявляються за будь-чьеї влади
Я ж від байкарських вад не відрікаюсь —
караюсь, мучуся, але не каюсь,

а навпаки —
пишу байки!

Творча перспектива

Якщо Хтось колись замінить
Швайку на Шило
або Шило на Швайку,
йому Байкар неодмінно
вчергове присвятить байку

несподівано знамениту,
бо йтиметься в ній про те,
як можна ніщо перелити
з порожнього та в пусте,
або, що по суті тотожне —
з пустого в порожнє...
І тоді вийде Великий Пшик,
до якого Читач уже звик.

Про байкарські інтрижки навколо назви книжки

Якби у рік Свині
назвав я книжку САЖем,
тоді б, мабуть, мені
прискіпливий Читач завважив,
що у байкарським Сажі,
ми хочемо того чи ні, —
не Свині головні,
а верховодять завше
об'єднані в поруці круговій
поважніші (надсвинські!) персонажі,
Свинею тих відіславши
в кумедію на згубний водопій...

Ото ж у рік ненашої Свині
подумалось мені,
що в нашім ріднім сажі
засіли сили вражі,
а наші Свині неумиті
лише гризуться між собою
при ними ж і розбитому кориті
на водопої...

**Редакторська післямова
до Езопового слова,
або ж
БАЙКАРСЬКА БАЙКА
ПРО БАЙКУ**

Особисто я, лірик у душі, як і належить за гороскопом народженому під знаком Водолія, практично все своє свідоме (принаймні, творче) життя був кривно пов'язаний як-що не з сатирою, то з гумором. В усякому разі, органічно як внутрішньо, так і зовнішньо, відчував байкову стихію не лише в її літературних проявах: мені самому, та й не тільки мені, все життя байками баки забивали, ще й досі забивають, а я чим маю на те відповідати?..

Так, я кріпко люблю критику. А хто, скажіть, її не любить? Та практично ніхто не любить — особливо коли його критикують. Тут ніде правди діти. А ще коли критика, так би мовити, неконструктивна... А конструктивної — тим більше не люблять: того й гляди, що за неї по шапці дадуть. Або й те, що під шапкою, зачеплять... Тож, як казав наш великий попередник, *«та цур йому — нащо чіпати? А щоб кінці як-небудь поховать...»*.

Одне слово, так з'явилася на світ ота горезвісна (а декому, може, й знавісніла) байка, зароджена, либонь, ще задовго до народження її засновника — давньогрецького раба Езопа, що вимушений був послуговуватися отим принизливим «рабським» стилем, від якого наші новітні цілком розкріпачені й вільні у своїх слововиявленнях літератори, натхненні кимось підкиненою їм ідеєю власної «оригінальної розкутості» й «творчої незалежності», категорично відмежовуються й відмахуються. Як, до речі, й від усяких інших літературних жанрів та класичних форм. Одне слово,

*Для байкарів також настав прогрес,
бо нами опікається Європа:
тепер про все писати можна без
хитросплетінь і натяків Езопа.
Пиши хоч про голодного Собаку,
а хочеш — то й про жирного Кота:
ніхто з твоїх читальників однако
ніколи тих писань не прочита...*

Мені здається, мода на псевдооригінальність «чистої» поезії модерністів та «постмодерністів» кимось розкручується й навіть заохочується лише для того, щоб легше було саму художню літературу як традиційно потужний засіб культурного розвитку народу звести нанівець через замкнутий одноманітний примітив, як зводять творчий пошук художника до єдиного «чорного квадрата» — сіріч чорної діри... Така «творчість» справді нікому не буде потрібна, навіть самому мистцеві, хоч би як він нею пишався.

Я також — за оригінальність літературних форм і пошук нових засобів зображення: удосконаленню справді немає меж. Але відкидати віками набуте, не скористатися вже надбаним, наповнюючи його новим змістом і одухотворивши свіжим образом, — це, вибачайте, або елементарне невігластво, або ж справді таки несерйозна байка.

А скільки таких і подібних несерйозних байок ми наслухалися, чуємо нині й повсякчас! Узяти хоч би досить суперечливу, але животрепетну для певних політичних кіл

притчу во язицех про створення після розпаду «союзу незламного» нової подібної «спільноти незалежних і рівноправних» держав чи народів: одні гаряче до цього закликають, інші пристрасно від того застерігають, але ті й ті не обтяжують логіки своїх доводів «за» чи «проти» туманними езопівськими натяками. А даремно. Бо саме мовою безсмертного Езопа

*я б цю притчу
розповів до половини:
Лев Теличку
запросив на іменини...*

Другої половини вже, здається, й розказувати не потрібно. Така сила байки.

РЈЗНЕ

Неймовірні побрехеньки для дорослих і маленьких

Покручі

*Нехай не чваняться чистопородні скакунки:
вони
звичайні собі коні і не більше.
А чим осли від коней гірші?
Кінь, правда, легендарний у віках,
зате осел прославлений в байках...
Але про їх нащадків — Осюка та Мула —
ви досі ні в легендах, ні в байках не чули.
Про них ще не було написано й казок.
А ось мені — і то лише один разок —
вдалось почути і побачити зблизька
обох гібридів — Мула й Осюка.
Вони жували січку із соломи
і сперечалися, хто з них рідня осліві,
а хто — коню,
і хто удався у яку рідню.
А я стояв там недалеко
та слухав їхню суперечку.
І все, що з неї зрозумів,
дослівно вам переповім.*

— Шановний мій колего, чи Ви чули, —
почав Осюк, звертаючись до Мула, —
що деякі брехливі гострослови
Вас називають вилупком ослівим?

— А я, — озвався Мул, — чув небилиці,
що ніби Ви, мій друг, — байстрюк ослиці...

— Хай що завгодно плещуть демагоги,
та всім відомо, що мій батько — Огир.

Без чванства та зазнайства, без амбіції,
він не погребував звичайною Ослицею
й не звів її на манівці,
як зводять Шкап Осли та Жеребці.
Мій батько був не пересічний Жеребець —
його б поставив я усім кошитним за взірць:
він світові відкрив велику таємницю,
покривши бідну матінку мою — Ослицю.
Ця таємниця — я, син Огиря, Ослюк!
А чим похвалиться колега мій і друг?

— У мене мати — справжня Кобилиця, —
відповідає Мул. — Але яка різниця?
І взагалі, кому потрібно знати,
хто в кого батько і хто мати?
Ніхто не зобов'язаний давати звіт
про свій — нехай ослячий — родовід!
Але не випадково кров моя
по-благородному буя:
мій батько той Осел, котрий покрити Кобилу —
і це дало мені красу і силу!
О ні, я не Осел і не якась там Кляча:
в мені — і міць осла, і виправка коняча.
Ці якості, що їх я від батьків засвоїв,
до виздиху залишаться зі мною,
бо силу і красу свою
я в спадок не передаю!

— Отак і я, колего, — підхопив Ослюк, —
не передам ні якостей, ані заслуг,
бо в мене теж ні послідовників, ані нащадків...

— У нас про них не може бути й гадки, —
уоставив Мул. — Послухайте мене:
для нас робота — ось що головне!
Важливо, щоб це кожен зрозумів:
при мінімальній витраті кормів
ми зможемо добитись успіхів у праці,
які ні Коням, ні Ослам не сняться!

— О, я за довгий вік, хвалити бога,
орав і цілину, і перелогі
й робив по дому масу справ.
Харчами ж не перебирав
і не шукав собі вигод.
От

— І я вже сорок літ — це мій робочий стаж —
вожу фураж,
а сам що їм — відомо:
одну солому...
Хоч тяжко буває — терплю і не пишу,
бо справу роблю я цікаву й корисну.
І працюватиму старанніше, ніж Віл,
допоки вистачить у мене сил.

— Вельмишановний Муле, друже мій,
я теж так думаю: працой, доки живий...

— А уявіть, якби лошат тягали за собою —
чи вивезли б із сажу стільки гною?

— Та певно, що не вивезли б нізащо!

— Виходить, справді, без нащадків краще:
росте добробут, продуктивність праці —
і ремствувати нам немає рації!

— Тим більше — вірити запевненням брехливим,
що ніби покручі не мають перспективи.

— Переконати нас наклепникам не вдасться —
і в цьому наше щастя!

Раділи покручі — той, що від Огиря,
і той, що від Кобили, —
бо хоч вони нікого по собі й не залишили,
та віддали всі сили без остатку
в ім'я загальногосподарського достатку
й самі жували січку потихеньку...

На цьому я й закінчу побрехеньку.

Кроти і Миші

*Було таке чи не було такого,
про це б ви не дізнались ні від кого —
ні з наукових праць, ані з доктрин,
хіба що з побрехеньок про тварин.
Отож сидіть і слухайте тихенько,
а я вам прочитаю побрехеньку.*

Жили-були Кріт і Кротиха.
Поводилися мирно, тихо —
шукали комах, личинок
і зважували кожен вчинок.
Ще з міоценової епохи*
рили в землі норози —
Кріт будував хорони,
Кротиха господарювала в домі,
раз на рік Кротенят плодила
і призвичаювала їх до діла:
щоб на сонце не позирали,
а майстрували, город орали,
розпушували ґрунти,
як роблять усі Кроти.

Ото ж і Кріт, і Кротиха
жили, не знаючи лиха,
аж до періоду антропогену**,
коли на світову арену
ступила родина Мишачих...

Якось, Кротеня колишучи,
Кротиха слабесенький писк почула
й старого Крота гукнула.
Прислухався Кріт, як завше,
вухом до ґрунту принавши,
аби пересвідчитися достоту,
чи не потрапив хтось у бідоту.

І справді, у мертвій підземній тиші
пищала маленька нещасна Миша —
злякана, зморена, ледь жива.

І Кріт промовив такі слова:
— Візьмімо її до своєї нори —
пригріємо і відгодуємо до пори:
господа у нас простора,
багата наша комора,
і один бідний хирлявий гість
не пересидить нас і не об'їсть —
поживе, як мовиться між людьми,
без голоду, холери та чуми,
а навчиться господарювати —
то в добру путь до своєї хати!

Заверещало тоді Мишеня:
— У вас я не житиму жодного дня!
Ви гадаєте, я дурне —
і хочете з'їсти мене!?
Та я краще від мору помру,
ніж залізу в кротячу нору!

Старий Кріт посміхнувсь у вуса:
— Та ніхто тут тебе не вкусить!
Споконвіку у нас в родині
всі ласкаві були й гостинні,
і дітки наші свідомі.
Живи собі й будь, як дома:
усе, що наше — то все твоє.
І хай нам щастя Господь дає!

Сподобалось Мишеняті
життя у Кротовій хаті:
розкошуй собі вдень і вночі,
не турбуючись про харчі.
Влаштувало воно там своє кубло —

й за три тижні їх семеро вже було:
із кволого Мишеняти
постала Мишача Мати!

Звичайно, сім'я Кротова
не зовсім була готова
покласти на власні плечі
турботу про цю малечу.
Але що ж тут маєш робити:
хіба винні маленькі діти —
безпомічні Мишенята?
Та й хто, скажіть, виганяти
тепер із кротятника їх посміє:
у них же — спадкова туляремія***...
Залишався єдиний засіб —
годувати до того часу,
доки всі постають на ноги,
і — щасливої їм дороги!..

Та підростали Мишачі діти —
і стали своїх Мишенят плодити,
а Кроти мусили думати-гадати,
як виселити їх зі своєї хати.
Нарешті Кріт до Мишей говорить:
— Пора вам збиратись у власні нори...

Мишача Мати відповідає:
— Авжеж!

Кротяча зухвалість не знає меж.
А ми, хоч нещасні й бідні,
хоч нас заїдають злидні —
ми діждемось таки тих часів,
коли більшістю голосів
диктуватимемо умови
самовпевненому Кротові.
Ми виженем вас із нори!
А там, на землі, вгорі,

де вітер дме та сонце пече,
нікуди ніхто не втече:
настане лиха година —
з вас шкуру здере Людина
і для утеплення голої шиї
комір собі хутровий пошіє!..
Перезирнулися Крїт із Кротихою
і бачать, що вже не до сміху їм:
з кожної нірки, з кожної ніши
їх витісняють нахабні Миші,
озброєні гаслом грізним:
«Покінчимо із кротизмом!»..
І знітилися Кроти,
їй розбігалися, хто куди,
заривалися в крококомби,
рятувалися, як від бомби,
від тої страшної навали,
бо Миші життя не давали.

— Кротизм — це така хвороба,
що не виліковується до гроба, —
пищала Мишача Мати. —
Не треба її лікувати!
Настав довгожданий час
ліквідувати Кротів як клас!
А Кротенята хай стануть Мишами —
так і в програмі своїй запишемо.
Щоб у глибокому підземеллі
будували для нас тунелі,
заготовляли побільше зернят
для малесеньких Мишенят,
а коли треба — то їхні смушки
підуть нам на подушки...
Та хай знають, що ми гуманні
і відзначають це в покаянні!

Відтак усіх Кротів зігнали
для проголошення ухвали:

«Ми, Миші, що звались кротами,
завдячуем Мишачій Мамі
й великому Її роду,
який допоміг нам шкоду
побачити від кротизму,
навчив нас дивитись крізь призму
всевидючого Її ока,
усвідомлюємо глибоко,
що ми живемо на світі,
усім задоволені й ситі,
бо Миші нас врятували
від внутрішньої навали:
без їх порятунку в нестямі
ми б досі ще звались к р о т а м и ...
А так все ганебне кротяче минуле
ми геть відкинули і забули,
і мету свою бачим віднині
у самовідданому служінні
єдиній Мишачій справі.
Хай згинуть кроти лукаві!
Слався, Мишача Мати!
Хай вічно живуть Мишенята!
А тим, хто з нас Мишами стати не схоче,
ми самі повиколюєм очі!».
Так Мишачим стало усе кротяче,
а Кроти поробились незрячі
і посоромлені на цілий світ.
Відтоді й кажуть: сліпий, наче кріт.

Оце, любі друзі, і вся моя казка.
Мені у кротятнику бубликів в'язка,
а вам залишу я у мишачій нірці
від кожного бублика по дірці.

***Міоцен** (геол.)— рання епоха неогенового періоду кайнозойської ери (настала близько 25—30 млн. років тому і тривала 10—12 млн. літ).

****Антропоген** (від грецьк.: **антропос** — людина; **генезис** — виникнення) — останній, т. зв. четвертинний період кайнозойської ери, або найновіший (і найкоротший) період геологічної історії, що розпочався близько 600 тис. — 1 млн. років тому і триває досі.

*****Туляремія** — інфекційна хвороба гризунів, якою вони заражають інших тварин та людей.

Тріумф демократії

Про те, що в нас демократична влада,
засвідчив факт: шістдесятма зі ста
відсотків Мишача громада
місцевим мером вибрала Кота.

P. S.

Підтверджую езопівським пером:
це не якийсь там харківський синдром
із Крихіткою Цахес на чолі,
що вже натер на мізках мозолі,
а точний показник демократичного розвитку,
доведений експериментом над Мишвою.

**Про Вовка
помовка**

У-Уу-Ууу!..

*(Хорова кантата
для вовчого стада)*

Нас, Вовків, критикували,
хижаками називали
за розбої та афери —
ми були, мов живодери...

У-у-у!

Та, нарешті, й ми збагнули:
час покінчити з минулим,
а для цього необхідно
жити чесно, травойдно...
У-у-у!

Клянёмось: від цього часу
не приторкнёмось до м'яса —
будем всі і по одному
їсти сіно та соломку...
У-у-у!

Нам баранина й свинина
навіть снитись не повинна:
зелень, овочі та фрукти —
наші основні продукти.
У-у-у!

Всі ми вегетаріянці:
вдень, увечері і вранці
виробляєм добру звичку —
споживать лише травичку...
У-у-у!

Ми, Вовки, — слабкі та бідні —
записались в травойдні,
і тепер нас свинопаси
відгодовують на м'ясо...
У-у-у!

Побожний Вовк

У лігві лісової хащи
жив Вовк — побожний і богомолящий,
кмітливий, спритний та ненаситний.

бо в спеку й холод
відчував голод.
Ото ж звернувся він до Бога
по допомогу:
— О Боже праведний, єдиний на весь світ,
задовольни мій вовчий апетит:
пошли мені шматок чогось такого
м'ясного, їстівного —
тоді я буду вити без угаву
Тобі на славу!

Аж гульк — а перед ним Корова,
Жива, Здорова,
М'ясовита, Груба —
якраз на вовчі зуби.
Вовк хап її за горло — й перегриз.
Звалив. Заліз.
Гризє.
Та й думає собі: «Мені везе.
Отак би аж до скону!».
І — знов до Господа з поклоном:
— Зроби, о Боже, так, щоб я довічно
гряз смакоту цю яловичну!..

Господь прохання вдовольнить не забарився:
Вовк смакотою тою
на тій Корові подавився
і сконав.

Мораль — щоб кожен знав:
живи щасливо
та Господу молись,
а як Господь колись
пошле тобі поживу,
дивись — не подавись...

Казкова історія

Вовк завжди
вважався старшим братом
і Козі,
й Семи її Козенятам...

Братерська зустріч

Де зустрілися
Вовк з Бараном як братці,
залишилися
тільки роги та ратиці...

Цілеспрямування

Капусті Заєць гриз головку:
— Ти бійся не мене, а Вовка!

Натяк

— А Вовк соломи не їсть, —
сказав Господарю Гість.

Гостинність

На гостину в лісовий масив
Сірий Вовк Ягницю запросив.
А далі що було — подумайте самі...
Таке трапляється нерідко й між людьми.

Номо hominy lupus est

Усі ці примовки —
урок ерудитам:
боятися Вовка —
у ліс не ходити.

На цій розмові ми
ставимо хрест,
бо homo hominy
lupus est*.

*Із латини: людина людині вовк.

Животворні сльози каяття

«Не согрішиш — не покаєшся,
не покаєшся — не спасешся».
(З пасторської проповіді)

Каймося, бо навіть Крокодил,
як казав московський піп Кірілл,
учинивши замах на життя,
проливає сльози каяття.

Животворна секта освятила
покаянні сльози Крокодила,
отже, окропімося і ми
тими животворними слізьми
і, як учить нас Святе Письмо*,
сплакнемо за тих, кого їмо,
бо насправді жоден живодер
ще від покаяння не помер!

*Цей підверстаний до питомих байок твір не залишився
без прискіпливого застереження проникливого читача й
суворого критика з Білої Церкви Володимира Іванціва:

*Ковзубан шепнув на вухо
пересмішникові Грицю:
— Ти пресуй свою Макуху
і не лізь в мою Божницю!*

І отримав належну відповідь:
*До моїх байок з натури
Іванцеві каламбури
(хоч він справді має хист!) —
як пришийкобиліхвіст!*

**Протоптав дорогу я
у ентомологію*
і звідти виношу на люди
ентомологічні етюди**

* Ентомологія — наука про комах.

Метелик і Гусінь

Один Метелик білановий
хулу поніс на Гусінь у садовині;
мовляв, хоч ви мені й рідня по крові,
але не рівня ви мені!
Куди до мене вам, бридкі химери —
у вас немає крил, нема ідей,
повзучі шкідники ви, ненажери,
я вас ненавиджу сильніше, ніж людей,
тому що сам я вже крилатий!
До сонця лину я і п'ю нектар.
Едем — мій ідеал: захочу — буду мати
свій райський сад — притулок для бездар.
Я благородніший від будь-якого птаха:
такої погані, як Гусінь, не жеру —
люблю я жити вільно, як комаха,
і паруватися, допоки не помру,
та відкладати яйця для приплоду!

У нас-бо так: генкоду носії
розвінчують, ганьблять свою породу,
але ж самі й розплоджують її...

Мухи і Павук

Одна із Мух
в лиху годину
заплуталась у павутину.
А чутка ширилась така,

що в Павука
через живіт —
пряма дорога на той світ...

Хоч Муха й вирватись зуміла,
мушиний рід,
як слід
і як ніде,
зумів підшити факт до діла.
І в результаті —
— Суд іде!

Чиновних Мух — аж темно в хаті:
і судді, й стряпчі, й адвокати,
і сам мушиний прокуратор,
і стража, й свідки, й журналісти...
Простим зівакам годі й сісти,
аби хоч в шпарку зазирнуть,
щоб зрозуміти, в чому суть!

А суд іде —
годину, другу...
Усі ганьблять
зловісну Муху
і про її смертельний злочин
смливо кажуть прямо в очі —
звучить обурення і гнів
у хорі справедливих слів!

Всі одностайно, як ніколи,
на стінах пишуть протоколи,
дзижчать, гудуть:
— Що їй дадуть?
— Що їй дадуть?

Аж ось
із темного кутка
долинув голос Павука:

— Ми мухою усі не наїмось,
але...
Для чого гамір?
Щоб і для вас було не зле,
і нам на страх
(хай і Павук зна свою міру,
в добрі та в мирі живучи!),
оскільки Муха мала намір
собою зменшити рід комах,
заплямувавши біографію рідні,
повчальним буде
справедливий вирок —
віддати Муху на харчі
мені!

Тут Мухи задзижчали, загули...
І — віддали...

Яка ж мораль?
Мораль така:
нема у нас ні Мух, ні Павука.
І не було такого факту.
Так-то!

Турботливість

Павук за Мухою
впада, мов за дитиною —
вкриває ніжною,
м'якою павутиною...

Пам'ять

Два Трутні у скрутний момент
рішили Еджілок спом'янути:
один згадав солодкий мед,
а другий — гіркоту отрути...

Споріднення

Дзижчала Муха на Корові:
— Віднині сестри ми по крові!

Метаморфоза

Я придушив Комара.
Бризнула з нього кров:
то була кров моя —
колись моєю була...

Етимологічний конфуз

Павук запліднив Павучиху
собі на лихо:
після того діла
вона його з'їла...

Комарики-дзюблики

Комарики-дзюблики ви мої!
їх у коридорах у нас — рої,
бо підвал, де мокро і підігрів, —
вогнище розплодження комарів.
Тож не тільки влітку — і взимку теж! —
залетять у спальню — не відженеш,
мовби це вони вже тут хазяї —
комарики-дзюблики ви мої!..

Від отих докучливих комарів
житловий будинок наш одурів:
з вечора й до ранку усі жильці
б'ють себе по вухах і по лиці;
всі у колотнечі, усі в бігу,
ввімкнуть пирососи і — гу-гу-гу...
Хлорофосом труяться, палять газ —
та хіба ж їх викуриш, цих зараз?!

Їм у нас в помешканнях благодать —
п'ють людськую кров вони й дзизкотять.
Потім усе тіло, як в лишаї...

Комарики-дзюблики ви мої!

Тож для порятунку від свербежу
я не раз до ЖЕКу, було, біжу
і кажу начальнику, що мені
вже немає спасу від комарні.

Та для нас в начальства є свій аршин:

— Комарів багато, а я один!
Тільки через кожного комара
піднімати галасу тут не тра:
був у вас наш жеківський інженер,
бачив комарів тих — і не помер!...
Що тобі казавочка та — комар?
Візьми гарну ляпалку та й удар,
а то ви спите всі, мов вахлаї...

Комарики-дзюблики ви мої!

Відтоді, як ніченька настає,
кожен свою ляпалку дістає.
Я й собі підплигую, наче цап,
по диванах бігаю й ляп та ляп...
Уся стеля й стіни всі — у крові,
і пів-штукатурки — на голові...

Що зробив з шпалер я та із гардин!
А комар дзизкчить собі — й не один:
тільки світло вимкну я і лежу,
а вони під вухами — жу-жу-жу...
В тіло ушиваються, глитаї —

комарики-дзюблики ви мої!..

...Вчора на роботу я йшов і спав —
мало під машину був не попав.

А під час роботи побачив сон,
ніби із комарика виріс слон —
ось така примарилася мура
через того клятого комара!..

Санепідемстанція — де ти, де?
Хто з тобою договір укладе?
Може, нам підкажуть десь там, вгорі, —
доки будуть ссати нас комари —
і бацил, і вірусів носії?
Комарики-дзюблики ви мої!..

В байках і речі ужиткові про себе свідчити готові

Чемодан-стиляга

В тісняву скромних Сумок та Валіз,
що ними геть забита вся полиця,
хтось Чемодана у наклейках втис —
і той почав столицями хвалиться:

— О мій Париж! Він гідний похвали —
я згадую про нього знову й знову:
мені плацкартне місце надали
в одній з його численних камер схову!

Благословенне й вічне місто Рим,
і я безмежно вдячний цьому місту:
мене він теж у сховище закрив
і зберігав у ньому до від'їзду.

Або Стамбул — двох континентів син,
ворота у найлагідніше море:
там Сумка екзотичної краси
тулилася до мене у коморі...
А Сінгапур — сучасний Вавілон

для ділових, поважних Чемоданів:
хоч, правда, й тіснувато там було,
зате серед добра, в теплі та шані!..

Я переплив Великий океан,
але про нього навіть і не думав:
лежав собі, кайфуючи, мов пан,
у затишному лайнерському трюмі!..

Цей Чемодан нагадує Івана,
що, проскакавши по мередіянах,
нап'яв якесь лахміття з ярликом
і хвалькувато плеще язиком...

Чемодан-ветеран

*В байках ми ніби всі на висоті —
такі хоробрі та зухвалі, —
а ось вам рівень нашої моралі,
засвідчений в буденному житті.*

Потертий у дорогах Чемодан,
для міцності окований залізом,
стояв солідно й чинно, як педант,
між легковажних Сумок та Валізок.

Змайстрований руками кустарів,
прижимистий і беручкий, мов жмикрут,
сам по собі давно він застарів,
та іншим все ще слугував за приклад,
оскільки у свій час пожив на славу
(а проживав він навіть у столиці!)
і виступав частенько, без утаву
повчаючи сусідів по полиці:

— От я колись, без хвастоців кажу,
побачив світу (був тоді я в моді!);
на Півдні і на Півночі я був,
бував я і на Заході та Сході.

Ніхто без мене у експрес не сів
і літака не осідлав без мене.
Козятин. Фастів. Сім Колодязів.
Бердичів. П'ятихатки. Чоп. Унгени...
А скільки я перевозив добра!
А як мене тоді всі шанували!
Одеса. Бахмач. Кушка. Анкара...
І скрізь — комори, потяги, вокзали...
Та й на морях (не вистачає слів,
як згадкою про це я душу тішу!)
у трюмах океанських кораблів
відводили для мене чільну нішу!

Отак завжди хвалився Чемодан,
набитий аж по зав'язку лахміттям,
допоки мав лахміття і талан
щасливо перебути лихоліття.

Та ось його звільнили від майна.
І знаєте, що сталося з Чемоданом?
Хтось вишпурнув з вагонного вікна
на шпали між Лубнами й Ромоданом...

*Отак і чоловіку
на схилі віку:
ніхто не зважить
на послужні дані,
як буде порожньо
у чемодані...*

Де найкраще місце на Землі?

Однаковісінькі обов'язки й права
завважив Чемодан у всіх народів,
коли у різних сховах побував
на Півдні й Півночі, на Заході та Сході,
бо скрізь: як зверху покладуть — лафа,
всередині — так-сяк, але насподі...

Підсумкова байка,

*або Мемуари мадмуазель де Ридикюль,
на нашу мову з імпоротної перекладені*

О юности щасливої роки!
Забути вас нема у мене сили:
як заздрили мені усі жінки!
А кавалери — на руках носили!.

Я згадую ту пору золоту —
гальорки, туалети, роздягалки...
П'ять років я носила в інститут
люстерко, бутерброди і шпаргалки.

Я з інституту винесла диплом
і, відгулявши випуск урочисто,
поїхала собі в глухе село
культурний рівень підтягать до міста.

А у селі — картопля й кропива,
вітри і роси, кізяки й мастила...
Ніхто за мене там не вболівав —
і я красу свою занастила.

Порепалася й вицвіла давно
моя колись така гладенька шкіра...
Тепер мене не те, що у кіно,
а й до крамниці не взяли допіру.

Колись було — я чесно вам скажу:
було — та промайнуло, відшуміло...
А нині я на запічку лежу
з ганчірками, припавши шаром пилу...

Родовитість

Хтось чутку розпустив, що Постоли*
у Босоніжок предками були,
а Босоніжки твердять: «Навпаки,
в нас благородні предки — Личаки!».

*Примітки. «ЛИЧАКИ — ...плетене з лика або іншого матеріалу селянське взуття» («Словник української мови», К., «Наукова думка», 1971-1980, т. 4, с.501); «ПОСТОЛИ — ...те саме, що й ЛИЧАКИ» (Там же, т. 7, с. 377).

Смаковитість

Потертий Хрін,
залившись Квасом,
казав, що він
смачний... із М'ясом!

Прямолінійність

До прямої Лінійка закликала
і Курвіметра, й Циркуля, й Лекала...

Утвердження

У Олівця була одна турбота —
вписатися ув аркуші Блокнота.

Шантаж

Олівцю завжди погрожувала Гумка:
— Я зітру записану тобою думку!

Спрямування

Молоток хвалився перед Цвяхом:
— Я тебе спрямую одним махом!

Взірець

Квач Пензлика любив повчати:
— Повчився б, синку, у Квача ти!...

Світило

В пітьмі з-під листя виблиснув Трухляк:
— Я світоч Лісу і його маяк!.

Рівність

Великий Будинок маленькій Хатині
казав, що у них всі можливості рівні...

Фаховість

Вклоняючись усім,
такий собі Шлагбаум
незмінно років сім
дорожнім рухом правив.

Недоторканність

Штурвал, що вибився
в музейні експонати,
сховався за вивіску:
«Руками не чіпати!»*

*Білоцерківський сміхун Іван Ковзубан (тобто насправді Володимир Іванців) придумав преамбулу до цього сюжету:

*Штурвал, потрапивши в металобрухт,
просився знов до керівничих рук,
на що відрік Пришпаловий Костиль:
— Замовкни, дурню, ти уже утиль.
Молись, щоби тебе ті горлохвати
взяли бодай в музейні експонати.*

Титулований Черепок

Здавалось би,
такий собі непотребу кусок,
а що то значить місце й наукові титри:
на смітнику це просто Черепок,
в музеї ж він —
Фрагмент Розбитої Макітри!

Колізія

Медаль до Ордена тяглась,
а він:
— Тобі до мене зась!

Мораль — наука небораці:
дотримуйся субординації!

Городній Страхопуд і православний люд

Весь хрещений люд
аж занудило
від мани*
в іпостасях** трьох:
на городі воно —
Опудало,
на трибуні він —
Демагог***,
а явилася нам
ця заблуда
з таємничим ім'ям
Страхопуда.

**Мана* — привид, примара, ілюзія.

***Іпостась* — особа, образ, ява.

****Демагог* — вождь, керманич, захисник народу.

Дьоготь і Мед

Мо- хто не знає,
відкрию секрет:
люд споживає
і Дьоготь, і Мед,
бо з давніх давен і досі
вони користь людям приносять
як витвори природничі.

Та користь зросла б удвічі,
коли б їх в одне з'єднати,
і це нам усім треба знати:
якщо об'єднуються Мед із Дьогтем —
буде на продаж і в роздріб, і оптом
(не куштувавши, скажу наперед)
засмачений ложкою Дьогтю Мед.

Але зловорожим антимедовим силам
чомусь саме Дьоготь здається немилим:
вони у нестямі торочать своє,
нібито Дьогтя той Мед зіпсує,
тож треба завжди їх тримати окремо..

Не вірте облудним речам на цю тему,
яка суперечить глобальним процесам,
як кістка у горлі, як гальма прогресу:
то є сегрегація, апартеїд —
на цілу планету нам сором і стид!
У нас замість поступу буде регрес,
і не дякдемося ми манни з небес...

Змішаймо ж рішучіше
Дьоготь і Мед
у діжці для продажу —
і уперед!

Мораль.

Хто виголошує це кредо —
найвся б краще Дьогтю з Медом!..

Коньяк і Горілка

Палкі поборники громадської спільноти,
в досягненні мети незламні патріоти
загнали Коньяка й Горілку
в єдину алкогольну спілку.

Спільнота справді вийшла, та не та:
хоч загалом у них одна мета,
вони хоч і рідня, однак
Горілку зневажав Коньяк,
а та хоч заздрила йому,
любила лиш себе саму,
а це ж — ви уяїть собі! —
крок від зневаги до ганьби.

Що ж сталося з тією спілкою?
Усе завершилося бійкою...

Мораль.

Отак шановні кавалери й дами,
об'єднані патріотичними рядами,
шикуються під гаслом «Будьмо-гей!»,
і мало бути все тоді о'кей,
але як хтось когось не поважа,
чекайте різанину без ножа!..

На закуску

Ми — Соеві Боби в томаті — поживні і не хвалькуваті

Ми — поживні Соеві Боби —
На людей не маємо злоби,
Бо й від них не знаємо ганьби, —
Ми поживні Соеві Боби!
Ми поживні Соеві Боби —
Незамінна страва для юрби:

В нас — снага для праці й боротьби —
Ми поживні Соєві Боби.

Ми поживні Соєві Боби.
Їли нас колись царі й раби
І їдять піжкони та жлоби —
Ми поживні Соєві Боби!

Ми поживні Соєві Боби.
Як на смак гурманної губи.
Нам ціни нема без похвальби —
Ми поживні Соєві Боби.

Ми поживні Соєві Боби:
У консервних банках, далєбі,
Ні турботи з нами, ні журби —
Ми поживні Соєві Боби!

Ми поживні Соєві Боби.
Полюби нас, друже, полуби —
Все, що маєм, віддамо тобі! —
Ми поживні Соєві Боби!

Ми — поживні Соєві Боби.
Їж нас хоч потроху щодоби!
Їж — і всім, і всюди розтруби:
Ми — поживні Соєві Боби!..

**Усяка всячина —
не чувана й не бачена**

Слимак на троні

Чого не трапляється
серед звірів!
Не знав би — то й не повірив...
А тращилось так,
що на царський трон

потрапив не Лев,
не Ведмідь, не Орел, не Слон,
а знаєте хто? —
Слимак!

Так-так,
він мав-таки підстави
царювати,
бо в нього й кров була
голубувата,
і серце мускулисте,
й щелепи міцні,
й розвинені всі органи травні,
а головне —
що він доповз до трону.
Отож на нього й натягли корону.

І тут усім відкрилися
дива:
у Слимака —
найрозумніша голова,
найбільше волі,
працездатности і сил.
Він —
світоч серед всіх світил!

Якби не настанови
Слимака,
Корови
не давали б молока:
Жайворон
не прокидався б
удосвіта,
не перейнявши
Слимакового досвіду:
не став би Слон чемпіоном
у надважкій категорії.

не вивчивши передової
Слимакової теорії...

Тому ссавці —
Собаки, Коні, Свині —
на Слимака
рівнятися повинні,
й пернаті всі —
від Горобця до Гусака —
повинні прославляти
Слимака
й життя собі не уявляти
без Слимакового
диктату...

Яка ж мораль?
Мораль така,
що треба розуміти й Слимака:
хоч ти й Слимак,
та поки ти на троні —
хай моляться тобі,
немов іконі!..

Античний універсалізм

Зустрілись Діоген із Архімедом,
змішали в одній бочці дьоготь з медом
і досягли потрібної мети:
купайся, пий і чоботи масти!..*

*А ось коментар цього сюжету згадуваним уже Іваном Ковзубаном:

*І людство мало їх при тому
за велетнів числа і думки?!
Спасибі ж Грицю Гайовому,
що розвінчав цих двох придурків!*

Неприкаяність

Для Думки не дісталось житла —
всю Голову Дурниця зайняла;
з посадою їй теж не повезло:
у Голові вакансій не було...

Вагові категорії

Здавалось би, що таке Грам
у порівнянні з Тонною?
Та якщо Тонна утратить Грам,
вона вже не буде Тонною...

Дивина

На стежці у садку
я бачив диво з див:
там Пес на повідку
Господаря водив!..

Віддяка

Людина раз допомогла Біді —
і відтоді
ота Біда
Людини вже не покида...*

*До цієї байки Іван Ковзубан запропонував додати ще й таку мораль:

*Біді допомагати не слід,
бо не відхреститися од бід.*

Ріка й Болото

От, кажуть, географія така є,
де нібито Ріка з Болота витікає,
і про тісну спорідненість
Ріки й Болота
хтось навіть примудрився
в книжці намолоти...

«А я, — шумить обурена Ріка, —
не згодна!
погляньте — я така
красуня повноводна,
а що то за Болото —
відомо всім достоту:
одна гидота!
Воно лиш географію псує,
а користи нікому не дає —
мені за нього сором
перед Морем...
Не хочу й знати я
подібної рідні —
не рівня то мені:
зелена мокрота його —
бридка мокрота,
а в мене — чиста синь
прозорих вод!
нехай же висохне
оте ненависне Болото —
мій споконвічний
антипод!».

Прислухавшись до плескоту води,
якісь діди
напружили усі свої останні сили
і там, де витіка

красуня із красунь Ріка,
гидке Болото осушили.
Відтоді в географії новій
на його місці віє суховій,
і в'януть без вологи будяки
у річищі колишньої Ріки...

Мораль: ніколи не ганьби
того, хто дав життя тобі,
бо хоч би як було там,
а логіка така:
осушив Болото —
висохне й Ріка.

Вуж і Турист

На острові, де сирість і тепло
і де людини зроду не було,
серед кущів та жаб'ячих калюж
знайшов притулок безтурботний Вуж.

Але якось в погожий літній день
багаттям запалав трухлявий пень,
зчинився галас, брязкання і свист —
безлюдний острів обживав Турист.
Уперше він побачив тут змію
й зі страху зойкнув: «Я її уб'ю!» —
і, вмить зреагувавши на свій крик,
мерщій схопив сокиру та патик
і кинувся в атаку на Вужа,
хоробро переборюючи жах...

Відчувши, що життя на волоску,
Вуж причаївся нищечком в піску —
беззахисний, в Туриста на виду,
надіючись перечекать біду...
Та, наступивши плазуну на хвіст,
по голові огрів його Турист,
а сам у лихоманці затремтів,

не стримавши напливу почуттів,
і суком, що стирчав на патику,
пришилив бідолаху до піску.

Затим підняв безжалісно сокиру —
і виконав жахливий смертний вирок...

Оце і все. Що ж до моралі, то, на жаль,
де варварство — яка вже там мораль!..

Стихія повени

Іде весна долиною ріки
Їнилої Лиши — повинню змело
одразу всі загати і житло
рогатинців, Лисиці та Вовки —
езопівські герої цього краю —
в чужі ліси з гаїв своїх тікають
і колір шкіур міняють залюбки:
з Їнилої Лиши зиску вже немає...

Ріка спливла, Зостався рівчачок,
однак води там — курку напоїти:
гусей купати ніде і качок,
а де навчаться плавать їхні діти?
Та тут нема й калюжи для Свині,
інакше б розляглась вона в калюжі!
Ні, не радіють звірі по весні,
а за зимою, що минула, тужать...

Сьогодні серед звірів лиш Бобер —
один Бобер не хоче сльози ляти:
рівчак він хмизом загатив, тепер
осики спилює на греблю та палати,
кладає колоди, розчища русло,
ладнає шлюзи — робить те, що вміє.
І якби в нас завзяття те було,
то вийшли б ми і з кризи, й зі стихії...

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка»

Передплатний індекс 60194

Головний редактор **Анатолій Наумов**

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу інформації
КВ №23039–12879ПР від 28.12.2017

Засновник:

ПП «Загальнополітичне видання «СІЛЬСЬКІ ВІСТІ»,
газета захисту інтересів селян України»

Видавець:

ПП «Видавництво «СЛОВО»
Адреса редакції:
03047, м. Київ, Проспект Перемоги, 50, офіс 520
тел.: 044 454-87-68

Бібліотека журналу «ПЕРЕЦЬ. Весела республіка» №10(34)–2019

**Григорій Титович
ГАЙОВИЙ**

СВИНІ НА ВОДОПОЇ
Гумор, сатира

Редактор Т. Кінько

Підписано до друку 19.10.2019. Формат 70x100/32.
Папір офсетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,8.
Обл. вид. арк. 2,28. Наклад 1800 прим.
Зам. 0191019/Г–10.

Друк ТОВ «Основа-принт плюс»

Бібліотека журналу
**“ПЕРЕЦЬ. Весела
республіка”**
№10-2019